

УДК 796

Соляник Д.В.¹, Цвіркунова П.В.²

¹ викл. ВСП ЗГФК НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. ФВ-21-31 ВСП ЗГФК НУ «Запорізька політехніка»

АКАДЕМІЧНА КУЛЬТУРА ТА ЗНАЧЕННЯ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ В ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Інтернет створив небачену досі можливість будь-кому в будь-якій точці світу доторкнутися до знань, які людство накопичувало тисячоліттями. Філософські трактати, наукові диспути й найновіші теорії – все, за бажанням, отримує користувач всесвітньої павутини. На перший погляд це звучить як безсумнівне благо. Проте, одночасно з можливостями, інтернет несе в собі багато загроз і вже сформував великий список проблем, актуальність яких важко перебільшити. Однією з них є недотримання норм академічної доброчесності як невід’ємної частини академічної культури української освітянської спільноти.

Під академічною доброчесністю ми розуміємо правила, яких людина повинна дотримуватися під час створення власних проектів, якщо вона користується допоміжною інформацією (зокрема, не включати до свого проекту чужі роботи без посилання на них). У більшості випадків, це стосується здобувачів освіти, тому що здобувачі освіти в університетах готують письмові роботи – реферати, курсові та кваліфікаційні роботи.

Результати дослідження, проведеного у 2015 році Східноукраїнським Фондом соціальних досліджень спільно з Інститутом соціально-гуманітарних досліджень Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна в рамках проекту «Академічна культура українського студентства: основні чинники формування та розвитку», які свідчать про те, що 67% студентів систематично списують, а 76% залучені до недоброчесних практик під час складання екзаменів. 64% абітурієнтів не мотивовані на свою майбутню професію, вона для них абстрактна, незрозуміла.

На сьогодні, за оцінками експертів, зі 120 тисяч власників наукових ступенів від 15 до 40 тисяч отримали їх неправомірно, і від 300 до 500 мільйонів гривень доплат щорічно сплачується недоброчесним освітянам і науковцям. Залежно від галузі знань плагіат містять від 5% до 80%

дисертаційних робіт. З урахуванням доплат за вчені звання, отримані на основі цих наукових ступенів, Україна, за найскромнішими підрахунками, доплачує плагіаторам близько 1 млрд грн щороку. Слід зазначити, що використання плагіату в українській науці і освіті вимірюється не лише економічними збитками, а й суттєво впливає на гуманітарну безпеку країни: зниження якості освіти, імітація наукової діяльності, розмивання етичних засад.

Упровадження принципів академічної доброчесності в українських закладах освіти – це питання підняття якості освіти та репутації самих закладів вищої освіти (далі – ЗВО), підвищення їхнього рейтингу, визнання дипломів на європейському та світовому рівнях, підвищення конкурентоспроможності випускників цих ЗВО.

Кожен представник наукової спільноти та студентства має усвідомлювати, що досягнення успіху кожного і всієї країни – важка і наполеглива праця.

Одним із інструментів дотримання академічної чесності є Кодекс честі, який приймають заклади освіти. Це документ, що має встановлювати загальні моральні принципи та правила етичної поведінки, спільність поглядів на освітянські цінності студентів і викладачів. Ефективність Кодексу честі залежить від розуміння студентами відповідальності, що покладає на них його виконання, та від зацікавленості всіх сторін у врегулюванні стосунків між суб'єктами освітнього процесу.

Академічна культура має стати певним стилем життя і поведінки. Необхідно не тільки роз'яснювати студентам, що таке плагіат, а й знайомити їх з науковою етикою, учити грамотному викладенню своїх думок та правилам цитування. Частіше показувати здобувачам освіти, на якого фахівця чекають роботодавці, яку кваліфікацію та якість знань вони очікують, і що вони розраховують на дотримання принципу чесності від своїх працівників.